

Status 2017 - Bæredygtighed og klima

Status 2017 - Bæredygtighed og Klima tager afsæt i Handlingsplan 2016-2017 for Bæredygtighed og Klima, der bidrager til at opfylde:

- Mål beskrevet i Miljø- og Klimapolitik 2014
- Furesø Kommunes klimaaftale med Danmarks Naturfredningsforening om at reducere udledningen af CO₂ med 2 % pr. år frem til 2020
- Kommunens forpligtelser overfor Miljø- og Fødevareministeriet om, at alle køkkener skal lave 60 % økologisk mad inden 2020.

Furesø Kommune afsatte i 2017 1,6 mio. kr. til bæredygtighed og klima på driftsbudgettet, inklusiv partnerskabet i Gate 21. Derudover var der afsat 0,66 mio. kr. til den grønne guides aktiviteter og løn. Midlerne er brugt til at realisere initiativer beskrevet i Bæredygtighed og Klima Handlingsplan 2016-2017. Indsatsen er forankret i Furesø Kommunes Natur- og Miljøafdeling, hvor der er ansat en grøn guide, en klimaprojektleder, der laver indsatser rettet mod borgere og virksomheder, og en klimaprojektleder, hvis initiativer er rettet mod den kommunale virksomhed.

Energi og Boliger

CO₂ regnskabet 2013 for Furesø Kommunes geografiske område viser, at halvdelen af varme- og elforbruget i kommunen bruges i husholdningerne, derfor er en række indsatser målrettet borgerne igennem de seneste år, også i 2017.

Energi og parcel- og rækkehuse

Netop-kurset "Gør det selv" blev afholdt med 15 deltagere. Deltagerne fik viden om, hvordan de med en række enkle og effektive tiltag kan forbedre boligen og spare energi.

Furesø, Gladsaxe, Lyngby-Taarbæk og Ballerup Kommuner havde i fællesskab inviteret komikeren, Flemming Jensen til at tale om "At være eller undvære" i Galaksen. Herefter var der oplæg om energibesparelser fra EnergiTjenesten. Ca. 35 borgere fra Furesø deltog i arrangementet. Der var stor interesse blandt deltagerne for at få mere viden om energibesparelser ved kommunens og EnergiTjenestens stande.

Borgere i Furesø Kommune har mulighed for at benytte EnergiTjenestens telefoniske rådgivning, hvor de kan få viden om, hvilke konkrete tiltag, der er relevant i den enkelte borgers bolig og hvilke effekter, tiltagene forventes at få.

Hvis borgeren har behov for rådgivning i eget hjem, kan rådgivningen købes og trækkes fra i Grøn Bolig-job-ordning i 2017.

Borgerne kan også få hjælp til at begrænse energiforbruget på Furesø Bibliotekerne, hvor ca. 30 borgere har lånt klimakufferter, sparometre og klimapistoler.

Kommunen udsender nyhedsbreve til grundejerforeningerne.

Energi og boligforeninger

Furesø Kommune driver et netværk for boligforeningerne, der har fokus på energibesparelser og indeklima. I 2017 blev der holdt to arrangementer, hvor det ene var målrettet driftspersonale og bestyrelsesrepræsentanter. Der deltog ca. 15 driftsfolk fra foreningerne med interesse i varmesystemer og hvordan de skal reguleres. Det andet handlede om energirenovering og indeklima.

I syv boligforeninger er der lavet energigennemgange. Såfremt disse indsætter gennemføres, vil det resultere i energibesparelser på ca. 3.500.000 kWh/år svarende til en mulig CO₂ reduktion på ca. 750 tons/år.

I 2017 blev nye furesøborgere introduceret til klimarigtig adfærd i et samarbejde mellem miljø- og klimaambassadørordningen og jobcentret. I de midlertidige flygtningeboliger er der lavet adfærdskampagner, og i Farum Midtpunkt bliver der udleveret en folder, når lejerne flytter ind, hvor det skriftligt og visuelt fremgår, hvordan lejerne kan spare CO₂ og holde udgifterne til el, vand og varme nede. Folderen uddeles på dansk og arabisk.

Energi og erhverv

Ca. 40 % af den el- og varmemeforbruget, der bruges i Furesø Kommunes geografiske område finder sted i erhvervssektoren.

I foråret blev 51 butikker besøgt i en LED-lys kampagne. 19 af butikkerne fik en kort gennemgang af deres belysningsforhold, der viste, at der er et potentiale for energibesparelser på ca. 80.000 kWh/år og CO₂ reduktion på ca. 15 tons/år. I forsommeren blev energiforbrug og energibesparelser sat på dagsordenen på tre møder med erhvervsvirksomhederne i Værløseområdet. Virksomhederne var interesserede i at revitalisere netværket Kurveknækker Furesø Erhverv og sætte fokus på energigennemgange af virksomheder, men det blev aflyst på grund af manglende tilslutning.

Gate 21 – Projektet, Bæredygtig Bundlinje

Furesø Kommune er partner i Gate 21, og indgår i projektet, ”Bæredygtig Bundlinje”. Det er startet i 2016 og giver 100 små og mellemstore virksomheder i Region Hovedstaden chancen for at få udviklet en grøn forretningsmodel, der kan forbedre energi- og ressourceeffektivitet, konkurrenceevne og derved bundlinje. I Furesø Kommune deltager Brødrene Krüger. I deres grønne forretningsmodel fokuserer de på at udnytte overskudstræ fra produktionen. I Furesø Kommune deltager også Furesø Marina. Her er der fokus på energibesparelser til belysning og køkkenapparater samt klimarigtig adfærd i restaurantkøkkenet.

Rekreativt center på Flyvestation Værløse

Furesø Kommune samarbejder med mange forskellige parter om at udvikle flyvestationen til et rekreativt center, for aktiviteter på hjul, dvs. rulleskøjtøbere, skatere, rulleskiløbere og forskellige typer af cyklister. Visionen er, at flyvestationen skal tiltrække såvel breddeidræt og motionister som elitesportsudøvere.

Energi på Tværs

Furesø Kommune deltager i Energi på Tværs, der er Region Hovedstadens projekt om energiplanlægning. Formålet med projektet er, at regionen, kommunerne og forsyningsselskaberne skal have en fælles plan og fælles forpligtelse til at arbejde for 100 % vedvarende energi i el- og varmesektoren i 2035 samt 100 % vedvarende energi i 2050 i transportsektoren. Projektet er på vej ind i sidste fase og den endelige fælles energiplan forventes færdig i 2018.

Grøn Mobilitet

Transport bidrager med ca. 20 % af den samlede CO₂ udledning fra Furesø Kommunes geografiske område. Indsatsen for grøn mobilitet fokuserer på kommunes mål om, at gøre al transport CO₂-neutral i 2050 og på, at gøre cykel, gang, bus og tog til de foretrukne midler til persontransport på længere sigt.

Farum Hovedgade

Cyklister, fodgængere og kørestolsbrugere har fået bedre fremkommelighed i Farum Hovedgade. Strækningen fra Akacietorvet til Williams Plads er renoveret i 2017. Slidlag og hastighedsdæmpende foranstaltninger lægges i 2018.

Supercykelstier

Supercykelstien, Værløseruten på Fiskebækvej og Ballerupvej blev indviet i juni. Den har fået øget fremkommelighed, vejkrydsene er tilpasset cyklisterne, og der er opsat fodhvilere og skiltning.

Et større busstoppested for linje 500 S er forbedret med overdækning, og der er lavet cykelparkering med det særlige Furesø Cykelstativ, for at understøtte kombinationsrejser.

Furesø Kommune deltog i Supercykelsti-samarbejdets kampagne for, at fastholde cyklisterne om vinteren. Der blev opsat reklamesøjler for kampagnen, og afholdt to events med henholdsvis kaffe, cykelreparation og uddeling af morgenbrød til over 150 morgenfriske cyklister.

Store Cykeldag

Furesø Kommune og motionscykelløbet Bastrup Sø Rundt afholdt Store Cykeldag på Flyvestation Værløse. Der deltog ca. 700 personer, heraf mange kom fra Furesø Kommune. Programmet bød på cykeloptræden med Cykelmyggen Egon, der også gav gode råd til børnene om, hvordan de lærer at lave cykelkunster. Rulleskøjteforeningen, Rulnord og Rolling Vikings optrådte og underviste i at køre på rulleskøjter. Rulnord fik ved den lejlighed 25 nye medlemmer.

Tværgående samarbejder for grøn mobilitet

Furesø Kommune samarbejder med andre om indsatsen for grøn mobilitet i Supercykelsti-samarbejdet, Det kommunale Cykelfagråd, Region Hovedstadens Trafik- og mobilitetsplan, Movias netværk om tilgængelighed og optimering af busholdepladser samt i ReVUS-projektet Moving People.

Klimacykler

Furesø Kommune har 130 klimacykler, der bruges i stedet for biler til møder og andre opgaver i arbejdstiden. Klimacyklerne kørte ca. 62.500 km i 2017. De kørte km svarer til en reduktion i CO₂ emission på ca. 11 tons, og ca. 4,5 tons, hvis disse kilometer var blevet kørt i el-bil.

Børn Cykler

En stor indsats i daginstitutionerne er centreret om kampagnen ”Alle Daginstitutionsbørn Cykler”. Den består af en cykelkampagne, hvor børnene og deres forældre opfordres til at cykle til og fra daginstitution i en periode på to til seks uger, og en cykeltræningsindsats hvor daginstitutionsbørnene træner på ”Den Mobile Cykelbane i Furesø” og laver cykelaktiviteter på og udenfor legepladsen. I 2017 er indsatsen for at få børn og forældre til at cykle også gennemført i fritidsordninger i Farum i en sommerferieuge samt på Syvstjerneskolens indskoling, Lillestjernen, hvor børnene cykler fra efterårsferien til juleferien. I 2017 deltog ca. 5.200 børn og voksne i Alle Daginstitutionsbørn Cykler.

For skolebørn blev Alle Børn Cykler gennemført på samtlige skoler i Furesø Kommune – i alt mere end 2.700 elever fordelt på 111 klasser.

Cykelundervisningsprojektet Folkeskolen Cykler, der er målrettet 6. klasse, er blevet gennemført på Lyngholmskolen.

I skoler og FFO deltog ca. 1.100 elever i cykelpilotprojekter.

Kommunens egen virksomhed

Det er Furesø Kommunes mål, at CO₂ udledningen fra den kommunale virksomhed skal halveres i perioden 2008 - 2020.

Grønt Regnskab 2016

Grønt Regnskab 2016 viser reduktioner i forbruget af el, vand og varme i kommunens bygninger og benzinforbrug samt strømforbrug til vejbelysning. Furesø Kommune har reduceret CO₂ udledningen med 47 % fra 2008 til 2016, besparelsen er resultat af investeringer i ny teknologi, klimarigtig adfærd og renere energi fra vedvarende energikilder som flere solceller, vindmøller og mere fjernvarme. Klima og økonomi går hånd i hånd og giver en besparelse på el, vand og varme på ca. 3,5 mio. kr. i 2016 sammenlignet med 2012.

Miljø- og klimaambassadørordning

Siden 2010 har miljø- og klimaambassadørernes indsats for klimarigtig adfærd resulteret i reduktioner på det overflødige ressourceforbrug. Effekten af adfærd ses tydeligst i de bygninger, der ikke har fået nye tekniske forbedringer, hvor ambassadørerne i samtlige år fra 2010 til 2016 har skabt reduktioner alene via adfærdsændringer. Men i modsætning til de forrige års grønne regnskaber, viser Grønt Regnskab 2016, at det kun er de ambassadører, der har gjort en konkret indsats i form af, ca. 60, kampagner, konkurrencer og lignende, der har formået at reducere forbruget fra 2015 til 2016.

- På arbejdspladser hvor ambassadøren har lavet indsatser er ressourceforbruget reduceret med henholdsvis 4 % strøm, 4 % varme og 14 % vand.
- På arbejdspladser hvor ambassadørerne både har fået tekniske forbedringer og kampagner er ressourceforbruget faldet med henholdsvis 14 % strøm og 14 % varme.
- På arbejdspladser hvor der ikke er lavet en egentlig indsats er varmeforbruget steget med 2 %, vandforbruget steget med 12 % og strømforbruget er steget med 4 %.

Resultaterne viser, at adfærdskampagner batter, at de batter endnu mere, når de følges af tekniske forbedringer, og at en indsats er nødvendig alene for at undgå en stigning i energi- og vandforbruget.

Kør længere på literen eller opladningen og undgå skader

Fem medarbejdere deltog i et pilotprojekt i januar 2018. Her lærte deltagerne at køre mere sikkert og reducere forbruget af benzin eller strøm med 20 %. Samtidig kunne de køre strækningerne hurtigere. Kurserne har også til formål at reducere antallet af skader på kommunens biler.

Inspiration

Alle ambassadører er blevet tilbudt inspiration på kurser, erfamøder og workshops. Ambassadører i daginstitutioner og fra det tekniske område har deltaget i tværkommunale netværksmøder, hvor 45 ambassadører fra Furesø Kommune mødtes med ambassadører fra syv andre kommuner og udvekslede erfaringer. Ambassadører fik nye ideer til at reducere det overflødige forbrug af el, vand og varme samt affaldssortering som pædagogisk indsats i daginstitutioner.

Miljøledelsessystemer – Klimaadfærdsmærke

Ni arbejdspladser er i gang med at få et klimaadfærdsmærke. Det tildeles på baggrund af en proces, hvor bygningens klimaskærm, bygningens tekniske installationer samt brugen af bygningen sammenholdes med det faktiske forbrug. Energitjenesten gennemgår bygningen, taler med miljø- og klimaambassadøren, forvaltningen og de tekniske medarbejdere. På den baggrund beregnes det, hvilke adfærdsmæssige tiltag, der giver størst effekt. Ambassadøren prioriterer herefter, hvilke initiativer, der skal iværksættes. Adfærdsmærket tildeles, når indsatsen er gennemført og ressourcereduktionerne dokumenteret. Klimaadfærdsmærket er udviklet specifikt til Furesø Kommunes arbejdspladser.

Kildesortering på fire kommunale virksomheder

Rådhuset og Jobcentret fik kildesortering ved indflytningen. Kildesorteringen fungerer, og forventes at blive bedre.

I 2017 er der igangsat to pilotprojekter med kildesortering. Dels på skoler, fritidsordninger og idrætshaller, dels i daginstitutionen, Krudthuset. Begge pilotprojekter er lavet i samarbejde mellem forvaltningen, miljø- og klimaambassadørerne og medarbejdere i Teknisk Service og Servicevagten. Den forholdsvis brede bruger- og interessentinvolvering skal sikre, at pilotprojekterne designes, så de passer ind i de kerneopgaver, arbejdspladserne løser.

Danmarks Naturfredningsforenings affaldsindsamling

I Furesø Kommune blev der arrangeret fire borgerdrevne affaldsindsamlinger i uge 13, hvor 191 kg affald, der lå i naturen blev samlet ind. Derudover deltog 13 daginstitutioner og skoleklasser, som og samlede 216 kg affald. Der var præmier til de klasser og daginstitutioner, der samlede mest affald.

Økologi i Furesø

Furesø Kommunes egne arealer drives økologisk. Nogle af kommunens naturarealer bliver plejet med kvæg og får. Driften af disse omlægges til økologi fra 2017 og frem. I 2017 blev et 29 ha landbrugsareal i Værløse bortforpagtet til økologisk drift.

Økologisk mad i kommunens køkkener

Furesø Kommunes køkkener blev lagt om til økologi i 2013 og 2014. Ved udgangen af 2017 havde køkkenerne i Furesø Kommune en gennemsnitlig økologiprocent på 64 %. Halvdelen af køkkenerne har opnået Miljø- og Klimapolitikens mål for 2020 om 80 % økologi.

Kommunen har desuden forpligtet sig til 60 % økologi i hvert enkelt køkken inden 2020, overfor Miljø- og Fødevarerministeriet.

Furesø Kommune har dokumenteret resultaterne med økologiske spsemærker.

Følgende økologiprocenter er opnået:

- Daginstitutioner 90 %
- Ældre og pleje 35 %
- Skolekantiner og FFOer 59 %
- Kantine administration og Driftsgård 70 %
- Idræt og fritid (Værløse Svømmehal) 100 %

Idet ca. halvdelen af maden i Furesø Kommune produceres i køkkener i pleje- og rehabiliteringscentrene forberedes en indsats i disse køkkener. Produktionskøkkenet på Lillevang Plejecenter er bygget om i 2017. Det betyder at de ældre borgere på Svanepunktet og Lillevang samt de hjemmeboende, der vælger at købe mad herfra, vil få mad, der er tilberedt af sæsonens økologiske råvarer.

Økologi og haver

De Økologiske Skolehaver i Furesø

De Økologiske Skolehaver i Furesø ligger dels på fem skoler og otte matrikler og på næsten alle daginstitutioner, dels som et stort centralt skolehaveområde i Stavnsholt. I 2017 har fokus været, at udvide skolehavetilbuddet ved at uddanne 21 lærere og pædagoger i at bruge haverne i undervisningen, dermed er skolehavetilbuddet udvidet fra 14 til 23 klasser i 2017. I uddannelsesforløbet har der været fokus på at sammentænke skolehaven med fagundervisning. Eksempelvis har elever i 6. klasse på Sønderøskolen beregnet, hvordan haverne skulle opdeles, for at grøntsagerne fik optimale vækstforhold.

Den Centrale Skolehave i Stavnholt og Skolelandbruget ligger ved siden af hinanden, og i 2017 er der arbejdet på at skabe fælles formidlingstilbud, der udnytter den unikke mulighed for at vise den cyklus, som mennesker, dyr og planter sammen indgår i.

Klasser der arbejder med skolehaver får tilbudt et undervisningsforløb på Stengården om økologisk produktion på et landbrug.

Insektvenlige haver

I 2016 blev projektet insektvenlige haver afsluttet, men den inspirationshave der fysisk er anlagt med højbede, frugtbuske og træer bag Værløse Svømmehal er nu overtaget af Sønderøskolens mellemtrin, der vil bruge den i undervisningen.

Økologisk havekursus

18 borgere har med stort udbytte deltaget i et økologisk havekursus over tre aftener ved økologisk haveekspert, Karin Gutfelt.

Miljøformidling og -undervisning

Grønne skoler og daginstitutioner

Grønt Flag Grøn Gymnasieskole og det Grønne Spireflag er tildelt henholdsvis Marie Kruse Gymnasium og daginstitutionen, Krudthuset. Lille Værløse Skole arbejder hen i mod at få tildelt Grønt Flag Grøn Skole. Ordningen stiller en række krav til miljø og klima efter internationale og nationale standarder. I Danmark er det Friluftsrådet, der tildeler daginstitutioner og skoler den internationale mærkning, Grønt Flag Grøn Skole.

Læringsforløb til daginstitutioner

Furesø Kommunes miljø- og klimaambassadører i daginstitutioner og skoler har videreudviklet et læringsmateriale om klima, så det afspejler klimaindsatsen i Furesø Kommune. Daginstitutionen Sønderø Børnehus og indskolingen på Lille Værløse Skole har brugt materialet i 2017. På baggrund af deres erfaringer og positive evaluering er undervisningsmaterialet udviklet yderligere.

Aktiviteter for børn

Den grønne guides aktivitetskasser indeholder materialer, som daginstitutionsbørn kan arbejde med indenfor emnerne Vand, Energi, Affald og Genbrug samt Uderum. Kasserne er hyppigt udlånt til daginstitutioner. Koordineringen af udlån og udbringning af kasserne er overgået til Pedalartisten, som cykler ud med kasserne, hvilket har været en succes, idet daginstitutionerne oplever, at mødet mellem de udviklingshæmmede og børnene giver begge parter gode oplevelser.

Miljørygsække

Den Grønne Guide har udviklet fire miljørygsække, borgerne kan låne på bibliotekerne. Miljørygsækkene indeholder materialer til udforskning, undersøgelser og forsøg indenfor de fire emner: Vand, Natur, Energi samt Affald & Genbrug. Fra rygsækkene blev klar, har de været udlånt konstant.

Læsefestival på Værløse Bibliotek

Tre 1. klasser fra Søndersøskolen fik undervisning i at sortere de affaldsfraktioner, eleverne har derhjemme, og de fik viden om, hvad der sker med det affald der genanvendes.

Den Grønne Karavane

De grønne guider fra Allerød, Gladsaxe og Furesø afholder Den grønne karavane som et tværkommunalt projekt. I år er den afholdt på Solvangskolen, Bagsværd Skole og Blovstrød Skole, hvor 630 elever, heraf 230 furesøelever, fra mellemtrinnet har oplevet tre intense dage med anderledes miljøundervisning.

Affaldsundervisning

Den grønne guide har besøgt tre hold i K-fags timer på Solvangskolen, hvor eleverne blev undervist i affald, sortering og affaldsnedbrydning i naturen.

Miljødage og -arrangementer

I foråret fortalte medarbejdere fra forvaltningen og medarbejdere fra Lillevangs køkken om den økologiske omlægning i kommunen ved et arrangement for lokale producenter på Farum Bytorv. Ca. 3.000 kunder var interesserede i at smage på den økologiske mad til de ældre.

Grøn guide, miljø- og klimaambassadøren på Furesø bibliotekerne, enkelte frivillige og forvaltningen holdt fire miljødage målrettet familier over temaet økologisk have.

- I marts deltog ca. 50 børn og voksne i ”planlæg din økohave” i Galaksen, hvor der var foredrag og haveaktiviteter med naturvejlederne. Arrangementet sluttede med at forældre og børn lavede en plan for deres egen have.
- Miljødag med temaet, plantebytte blev holdt på Værløse Bymidte for ca. 700 deltagere. Der blev byttet stiklinger, uddelt kompostorme, og de grønne foreninger inspirerede med deres viden. Kommunens naturvejledere lavede aktiviteter med børnene, og Lillevangs køkken fortalte, hvordan de producerer økologisk mad til ældre.
- Byt, sylt og most var temaet for sensommerens miljødag på Farum Bytorv. ”Syltedronningen” inspirerede kunderne til at tilberede deres høst af grønt og frugt og på den måde undgå madspild. Kunderne kunne se

hvor de gode sankesteder i kommunen ligger. Lærere, kantineansvarlig og elever fra Stavnsholt skolen uddelte smagsprøver på økologisk mad fra skolens kantine. Ca. 300 interesserede fik presset æbler til most.

- 20 voksne og børn deltog i miljødag i Farum Kulturhus med overskriften gør din have vinterklar og forårslækker. Kommunens naturvejledere lærte børnene at tage frø fra blomster, så de er klar til at så til næste forår. Samtidig var der kursus i at gøre haven klar til vinteren.

Økologi i Furesø Kommunes køkkener var et tema på Furesø Picnic Festival.

Skolelandbruget holdt Høstmarked i august med 25 stande, hvoraf en del var nye. Ca. 3.000 gæster lagde vejen forbi, dermed blev der sat publikumsrekord.

Fundraising

Haver til Maver har fået 15 mio. kr. fra Nordea-fonden. Furesø Kommune nyder godt af disse midler, idet Haver til Maver har udviklet en efteruddannelse målrettet lærere og pædagoger i økologiske skolehaver. I 2017 har 21 lærere og pædagoger fået efteruddannelse for disse midler.

Friluftsrådet har tilgodeset Furesø Kommune med støtte til etablering af økologiske skolehaver, bålhytter og læringsudstyr, i alt 250.000 kr.

Sundheds- og Ældreministeriet har givet tilskud på 3 mio. kr., til at udvide, ombygge og opgradere produktionskøkkenet på Lillevangs Plejecenter.

Copenhagen EU-Office bevilligede 100.000 kr. til at udarbejde ansøgning til EU-fonden, Urban Innovative Actions, hvor Furesø Kommune sammen med en lang række partnere, desværre uden det lykkedes, søgte penge til, The Sustainable Suburban Mobility Project, som omhandlede bæredygtighedscenter på flyvestationen.

Krav om miljø i udbud

I 2017 er der gennemført tre udbud, hvor der er indarbejdet miljøkrav:

- Udbud af forbrugsartikler – krav om svanemærkning/EU blomsten til de produkter, hvor det var muligt.
- Udbud af leje, vask og levering af tekstiler – krav om, at alle produkter skal være mærket efter Oeko-Tex 100-standarden.
- Udbud af trykkeri – krav om at leverandør arbejder aktivt på at minimere klimabelastningen i forbindelse med ydelser til Furesø Kommune.

Derudover har Furesø Kommune tilmeldt sig SKI-aftalerne: Tele og data, Kontorartikler, AV-udstyr og Vejsalt, hvor der er stillet en række CSR krav.